

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 90/2021 van 14 juni 2021

Betreft: Voorontwerp van decreet *tot wijziging van het decreet tot bepaling van het hogeronderwijslandschap en de academische organisatie van de studies* (CO-A-2021-100).

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna 'de Autoriteit');

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, en in het bijzonder de artikelen 23 en 26 (hierna 'WOG');

Gelet op de verordening (EU) 2016/679 *van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn*

95/46/EG (hierna 'AVG');

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna 'WVG');

Gelet op het verzoek om advies van mevrouw Valérie Glatigny, Minister van Hoger Onderwijs, Onderwijs voor Sociale Promotie, Universitaire Ziekenhuizen, Jeugdzorg, Justitiehuizen, Jeugd, Sport en de Promotie van Brussel, ontvangen op 10 mei 2021;

Gelet op het verslag van mevrouw Alexandra Jaspar, Directeur van het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit ;

Brengt op 14 juni 2021 het volgende advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Regering van de Federatie Wallonië-Brussel, hierna de aanvrager, heeft het advies van de Autoriteit gevraagd met betrekking tot artikel 19 van het voorontwerp van decreet *tot wijziging van het decreet tot bepaling van het hogeronderwijslandschap en de academische organisatie van de studies* (hierna 'het voorontwerp').

Context

1. Het decreet van 7 november 2013 tot bepaling van het hogeronderwijslandschap en de academische organisatie van de studies (hierna 'decreet van 2013') had tot doel in de Federatie Wallonië-Brussel het landschap van het hoger onderwijs te hertekenen en de academische organisatie van de studies te herdefiniëren.
2. Het voorontwerp brengt in dit decreet een aantal wijzigingen aan, maar alleen artikel 19 heeft betrekking op de verwerking van persoonsgegevens.
3. Dit artikel wijzigt artikel 145 van het decreet van 2013 in deze zin:

Art. 19 van het voorontwerp:

"1° in lid 1, de woorden "Ze verwijzen duidelijk naar het diplomasupplement dat ermee gepaard gaat." worden vervangen door de woorden "Om de student nauwkeurig te kunnen identificeren, moeten op elk diploma minstens zijn naam, voornaam, geboorteplaats en -datum worden vermeld. Op verzoek van de student kan op het diploma ook een sociale voornaam worden vermeld. Op elk diploma wordt duidelijk verwezen naar het diplomasupplement dat ermee gepaard gaat.";

2° een als volgt geformuleerd lid wordt toegevoegd na lid 2:

"Personen wier naam of voornaam overeenkomstig de toepasselijke wetgeving is gewijzigd, kunnen de instelling die hun diploma heeft uitgereikt verzoeken kosteloos een nieuw diploma uit te reiken waarop rekening is gehouden met deze wijziging van naam of voornaam, mits het verzoek vergezeld gaat van documenten waaruit deze wijziging blijkt en mits het originele diploma wordt teruggegeven".

4. Uit deze bepaling kunnen drie soorten verwerking van persoonsgegevens worden afgeleid: ten eerste de 'algemene' verwerking, die aanleiding geeft tot de vermelding van gewone persoonsgegevens op de diploma's; ten tweede de specifieke verwerking in verband met de

vermelding van een sociale voornaam op het diploma; en ten derde de verwerking in verband met de uitreiking van een nieuw diploma, waarbij rekening wordt gehouden met een officiële verandering van naam of voornaam.

II. REIKWIJDTE VAN DIT ADVIES

5. Wat de verwerking van persoonsgegevens betreft, beperkt het voorontwerp zich tot de vaststelling van de gegevens die op de diploma's moeten of mogen worden vermeld. Het heeft geen betrekking op het verzamelen, het gebruiken of het eventueel doorgeven aan derden van deze gegevens. Het advies van de Autoriteit is derhalve ook beperkt tot de analyse van deze verwerkingen.
6. De Autoriteit vraagt zich echter af of een aanvraag tot uitreiking van een nieuw diploma na een wijziging van de voornaam/naam (of zelfs een aanvraag om een sociale voornaam op een diploma te laten vermelden) niet ook aanleiding geeft tot een aanpassing van het dossier van de student, wat een extra gegevensverwerking zou meebrengen die in het voorontwerp zou moeten worden geregeld (voor zover, in het eerste geval, andere wetgeving de administratieve gevolgen van een dergelijke wijziging van de voornaam/naam niet op algemene wijze regelt).
7. Het verzoek aan de Autoriteit om een advies uit te brengen over een ontwerp van normatieve tekst komt uiteraard bovenop de verplichting voor de aanvrager om ervoor te zorgen - in voorkomend geval na advies van zijn functionaris voor gegevensbescherming - dat de gegevensverwerkingen die zullen plaatsvinden, voldoen aan de geldende beginselen inzake gegevensbescherming.

III. TEN GRONDE

A. Rechtsgrondslag en voorzienbaarheid van de norm

8. Terwijl de eerste gegevensverwerking waarop het voorontwerp betrekking heeft (vermelding van gewone gegevens op de diploma's) volgens de Autoriteit geen aanleiding geeft tot ingrijpende inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen, kunnen de tweede (vermelding van de sociale voornaam) en de derde (wijziging van het diploma na een wijziging van naam of voornaam) verwerking wel aanleiding geven tot ingrijpende inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen. De Autoriteit merkt immers op dat deze verwerkingen van persoonsgegevens de uitoefening van een recht door de betrokkenen kunnen bemoeilijken of hun kansen om te genieten van een dienst of een voordeel kunnen verkleinen (toegang tot een beroep, tot hogere studies enz.).

9. De Autoriteit herhaalt dat elke norm betreffende de verwerking van persoonsgegevens (die van nature een inmenging vormt in het recht op bescherming van persoonsgegevens) niet alleen noodzakelijk en evenredig moet zijn, maar ook moet voldoen aan de vereisten inzake voorzienbaarheid en nauwkeurigheid, zodat de betrokkenen ten aanzien van wie gegevens worden verwerkt, een duidelijk zicht hebben op de verwerking van hun gegevens.

Bij toepassing van artikel 6.3 van de AVG, gelezen in samenhang met artikel 22 van de Grondwet en artikel 8 van het EVRM, moet een dergelijke rechtsnorm de essentiële elementen van de verwerking omschrijven die gepaard gaan met de inmenging van de overheid.¹

Het gaat hier minstens om de volgende elementen:

- de welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden van de verwerking van persoonsgegevens en
- de aanduiding van de verantwoordelijke voor de verwerking.

Indien de verwerkingen van persoonsgegevens in combinatie met de inmenging van de overheid een aanzienlijke inmenging vormen in de rechten en vrijheden van de betrokkenen, omvat de wettelijke bepaling dienaangaande tevens de volgende (aanvullende) essentiële elementen:

- de (categorieën van) verwerkte persoonsgegevens die relevant en niet buitensporig zijn;
- de categorieën van betrokkenen wier persoonsgegevens zullen worden verwerkt;
- de categorieën van bestemmingen van de persoonsgegevens (alsmede de voorwaarden waaronder zij de gegevens ontvangen en de redenen daarvoor);
- de maximale bewaartermijn van de geregistreerde persoonsgegevens.

10. Dit sluit uiteraard niet uit dat de Koning verdere details en modaliteiten kan uitwerken, zolang de meest essentiële elementen van de beoogde gegevensverwerking(en) maar in de wet worden beschreven.

De uitvoerende macht kan zeker alleen worden gemachtigd in het kader van en ter uitvoering van maatregelen waarvan de essentiële elementen vooraf door de wetgever zijn vastgesteld.

B. Doeleinden van de verwerking

11. Overeenkomstig artikel 5.1.b) van de AVG mogen persoonsgegevens alleen voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verwerkt.

12. Artikel 145 van het decreet (zoals gewijzigd door artikel 19 van het voorontwerp) luidt als volgt:

¹ Zie DEGRAVE, E., "L'e-gouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle", Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v. (zie o.a.: EHRM, Arrest Rotaru tegen Roemenië, 4 mei 2000); Zie ook enkele arresten van het Grondwettelijk Hof: Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015 (p. 63), Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017 (p. 17) en Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018 (p. 26).

Artikel 145.

"De diploma's die de academische graden bevestigen, leven de vorm na die bepaald wordt door de Regering. Om de student nauwkeurig te kunnen identificeren, moeten op elk diploma minstens zijn naam, voornaam, geboorteplaats en -datum worden vermeld. Op verzoek van de student kan op het diploma ook een sociale voornaam worden vermeld. Op elk diploma wordt duidelijk verwezen naar het diplomasupplement dat ermee gepaard gaat.

De minimale vermeldingen die door de Regering bepaald worden met toepassing van het vorige lid, worden in het Frans op het diploma opgenomen. Ze mogen vergezeld zijn van hun vertaling in een andere taal als het om een gezamenlijk diploma gaat of als het geheel of een gedeelte van de studies in een andere taal georganiseerd wordt.

Personen wier naam of voornaam overeenkomstig de toepasselijke wetgeving is gewijzigd, kunnen de instelling die hun diploma heeft uitgereikt verzoeken kosteloos een nieuw diploma uit te reiken waarop rekening is gehouden met deze wijziging van naam of voornaam, mits het verzoek vergezeld gaat van documenten waaruit deze wijziging blijkt en mits het originele diploma wordt teruggegeven."

13. De Autoriteit merkt op dat de formulering van het doel voor de drie types van gegevensverwerking van artikel 145 van het decreet (zoals gewijzigd door artikel 19 van het voorontwerp), namelijk *"om de student nauwkeurig te kunnen identificeren"*, zeer algemeen is. Het doel moet voldoende nauwkeurig zijn, zodat een rechtsonderhorige de precieze redenen voor de verwerking van zijn of haar persoonsgegevens kent².
14. De voorzienbaarheid beveelt aan om het specifieke doeleinde van de vermelding van deze gegevens op de diploma's aan het decreet toe te voegen.
15. In dit verband beveelt de Autoriteit aan om, met het oog op voldoende transparantie over de doeleinden van de verwerking, in het dispositief van het voorontwerp de specifieke doeleinden

²Zie in dezelfde zin Advies nr. 34/2018 van 11 april 2018 van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, waarin werd gesteld dat het doeleinde *"datamatching en datamining met oog op een efficiënte aanpak van sociale fraude"* te ruim was geformuleerd om een rechtsonderhorige duidelijkheid te verschaffen over de exacte toedracht van het samenbrengen van zijn of haar persoonsgegevens in een datawarehouse. Dit advies kan worden geraadpleegd via de volgende link: <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-34-2018.pdf>.

Zie ook Advies nr. 99/2019 van de Autoriteit van 3 april 2019, waarin de Autoriteit van mening was dat het doeleinde *"het*

verrichten van onderzoeken die nuttig zijn voor de kennis, de conceptie en het beheer van de sociale bescherming" ook te vaag omschreven was. Dit advies kan worden geraadpleegd via de volgende link: https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/avis_99_2019.pdf.

op te nemen die thans alleen worden genoemd in het document "opmerkingen bij de artikelen" dat bij de adviesaanvraag is gevoegd.

16. Zo moet met betrekking tot de algemene verwerking die aanleiding geeft tot de vermelding van gewone gegevens op de diploma's en de specifieke verwerking betreffende de uitreiking van een nieuw diploma na een wijziging van naam of voornaam, worden gepreciseerd dat zij tot doel hebben "een internationale waarmerking te waarborgen van de diploma's die zijn uitgereikt door de instellingen voor hoger onderwijs die door de Franse Gemeenschap zijn erkend"³.

17. Wat de specifieke verwerking met betrekking tot de sociale voornaam betreft, moet worden gespecificeerd dat deze tot doel heeft "tegemoot te komen aan de behoeften van transgenderstudenten die hun voornaam nog niet wettelijk zouden hebben gewijzigd"⁴. Zonder deze verduidelijking en zonder een definitie van de term 'sociale voornaam' is het voor de burger onmogelijk te begrijpen waaruit deze gegevens bestaan (het zou bijvoorbeeld kunnen gaan om een bijnaam, een artiestennaam, een pseudoniem enz.).

C. Verantwoordelijken voor de verwerking

18. Onder verwijzing naar deel IV, punt 1, van het adviesformulier merkt de Autoriteit de instellingen voor hoger onderwijs aan als verantwoordelijken voor de verwerking. Dit geldt in het kader van de initiële procedure voor de toekenning van diploma's aan de studenten, en nadien in het kader van de uitreiking van nieuwe diploma's.

19. De Autoriteit neemt hier nota van.

D. Categorieën van betrokkenen

20. De betrokkenen bij de drie bovengenoemde gegevensverwerkingen worden in het voorontwerp op toereikende wijze gedefinieerd (de gediplomeerde studenten).

E. Categorieën van verwerkte gegevens (identificatie, noodzakelijkheid en evenredigheid)

21. Zoals hierboven vermeld, moet worden gedefinieerd wat wordt verstaan onder 'sociale naam'.

³ Art. 19/ document "opmerkingen bij de artikelen" (bij het formulier gevoegd).

⁴ *Ibid.*

22. Artikel 5.1.c) van de AVG bepaalt dat de persoonsgegevens passend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot hetgeen noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden (beginsel van 'minimalisering van de gegevens').
23. Wat de algemene verwerking betreft die aanleiding geeft tot de vermelding van de gewone gegevens op de diploma's, vereist artikel 19 minstens de "*naam, voornaam, geboorteplaats en -datum*".
24. Bij gebreke van een duidelijkere bepaling van het doeleinde van de verwerking van de in punt 12 beoogde gegevens, is de Autoriteit niet echt in staat de verenigbaarheid van deze gegevensverwerkingen met het minimaliseringsbeginsel te analyseren.
25. Indien echter het in punt 14 voorgestelde doeleinde in het voorontwerp wordt opgenomen, namelijk "het garanderen van een internationale waarmerking van de diploma's uitgereikt door de instellingen voor hoger onderwijs die door de Franse Gemeenschap zijn erkend", lijken de verzamelde gegevens noodzakelijk en niet onevenredig.
26. De term 'minstens' moet echter worden geschrapt, aangezien een niet-limitatieve opsomming niet voldoet aan de vereisten inzake wettigheid en voorzienbaarheid.
27. Wat de specifieke verwerking betreft met betrekking tot de sociale voornaam (waarvan de Autoriteit begrijpt dat het de voornaam is die wordt aangenomen door transgenderstudenten die hun voornaam nog niet wettelijk hebben gewijzigd), is de Autoriteit van mening dat deze gegevens noodzakelijk en evenredig zijn.
28. De Autoriteit heeft geen opmerkingen over de evenredigheid van de gegevens die worden verwerkt in het kader van de verwerking met betrekking tot de uitreiking van een nieuw diploma na een wijziging van de voornaam/naam.

F. Bewaartermijn van de gegevens

29. Overeenkomstig artikel 5.1.e) van de AVG mogen persoonsgegevens in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, niet langer worden bewaard dan noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
30. Indien de bovengenoemde verwerkingen tot gevolg hebben dat de instellingen de sociale voornaam en/of de nieuwe voornaam/naam van de studenten registreren, moet deze gegevensverwerking in het voorontwerp of een andere norm worden geregeld en gaat de

Autoriteit ervan uit dat de bewaartermijn van deze persoonsgegevens wordt afgestemd op de reeds voor de oorspronkelijke gegevens vastgestelde bewaartermijn.

**OM DIE REDENEN,
meent de Autoriteit**

dat de volgende aanpassingen dienen te worden aangebracht aan het voorontwerp:

- het doeleinde uiteenzetten van de verwerking vermeld in artikel 145 van het decreet (zoals gewijzigd door artikel 19 van het voorontwerp), en een onderscheid te maken tussen ten eerste de 'algemene' verwerking die aanleiding geeft tot de vermelding van gewone persoonsgegevens op de diploma's, ten tweede de specifieke verwerking in verband met de vermelding van een sociale voornaam op het diploma, en ten derde de verwerking in verband met de uitreiking van een nieuw diploma, waarbij rekening wordt gehouden met een officiële verandering van naam of voornaam (punten 13 tot 18);
- definiëren wat wordt verstaan onder 'sociale voornaam' (punt 22);
- de bewaartermijn bepalen voor de persoonsgegevens die in het kader van de beoogde verwerkingen worden verzameld (punten 28 en 29);

vestigt de Autoriteit de aandacht van de aanvrager op het volgende:

- de noodzaak om te controleren of een aanvraag tot uitreiking van een nieuw diploma na een wijziging van de voornaam/naam (of zelfs een aanvraag om een sociale voornaam op een diploma te laten vermelden) ook aanleiding geeft tot een aanpassing van het dossier van de student, wat een extra gegevensverwerking zou meebrengen die in het voorontwerp zou moeten worden geregeld (punt 6).

(get.) Alexandra Jaspar
Directrice van het Kenniscentrum